

Rodný dom a Pamätník plk. i.m. Jozefa Gabčíka

Keď sa v roku 1912 Jožko Gabčík narodil ako štvrté, posledné dieťa, nikto by nepredpokladal, že tak razantne pohne svetovými dejinami. Svoje detstvo strávil v okolí Rajeckých Teplíc ako veľmi živý a nezbedný chlapec. Jeho túžba po dobrodružstve už v mladom veku spôsobila, že sa až v južných Čechách vyučil zámočníkom-kováčom. Naučil sa tu výborne česky, čo malo v budúcnosti v jeho živote veľký význam. Po vyučení sa vrátil domov, ale práca na rodnom grunte ho vôbec nepriťahovala. Nastúpil radšej vojenskú službu a tu aj podpísal niekoľkoročný záväzok. Na naliehanie otca sa však v roku 1937 vrátil domov. Našiel si však prácu v chemickej továrni v Žiline, kde pri havárii v roku 1938 skoro prišiel o zrak. Preradili ho do sv. Beňadiku ako správcu továrenských skladov. Po rozpade Československa odmietol vydať kľúče od skladov nemeckým dôstojníkom, zobral dve pištole a s kamarátom sa vydal do Poľska ku novotvoriacej sa čs. zahraničnej jednotke, kde sa spoznal a spriatelil s Čechom Janom Kubišom. Ihneď sa z nich stala nerozlučná dvojica a po premiestnení cez Marseille a Alžír mohli konečne aktívne zasiahnuť pri francúzskom Gien do bojov proti nemeckej armáde. Po kapitulácii Francúzska boli evakuovaní poslednou loďou do Anglicka, kde oboch vyznamenali francúzskym aj československým vojnovým krížom. V Škótsku absolvovali špeciálny výcvik a v decembrovej noci v roku 1941 zoskočili padákom z lietadla na území Protektorátu ako skupina ANTROPOID s úlohou zlikvidovať Ríšskeho protektora Reinharda Heydricha. Heydrich bol jedným z najvyšších nacistických funkcionárov. Na svedomí mal prípravu holokaustu, organizoval vyvražďovanie v koncentračných táborech, plánoval likvidáciu a presídlenie 80 mil. Slovanov z Európy a hneď po nástupe do funkcie v protektoráte rozpútal popravy českých vlastencov. V Prahe sa Gabčík a Kubiš spojili s torzom českého odboja a s ďalšími vojakmi zhodenými z Anglicka a naplánovali likvidáciu Heydricha v Libeňskej zatáčke na deň 27. mája 1942. Tu však zlyhal Gabčíkov samopal a tak prišiel rad na pripravenú Kubišovu bombu, ktorá Heydricha smrteľne zranila. Po niekoľkých dňoch Heydrich následkom zranení v nemocnici podľahol.

Gestapo začne po atentáte veľkú vlnu ďalších represíí, pričom okrem vraždenia sa uchýľuje aj ku vystrašeniu obyvateľstva protektorátu aj vypálením obce Lidice, kde postupne vyvraždia mužov, ženy aj časť detí. Poslúži im vykonštruovaná zámienka spolupráce s odbojom. Gabčík, Kubiš a ďalších 5 vojakov sa presunú medzitým do krypty kostola Sv. Cyrila a Metoda v Resslovej ulici v Prahe. Po zrade parašutistu Čurdu ich 18. júna 1942 odhalí gestapo a kostol podlieha útoku v presile až 800 nemeckých vojakov. Všetci parašutisti dokážu niekoľko hodín bojovať a vzdorovať presile až do posledného náboja, ktorý si hrdinsky nechali pre seba.

Tento čin znamenal veľký posun vo vnímaní udalostí svetovej vojny. Anglicko aj Francúzsko na základe

preukázateľného odboja proti fašistom v protektoráte odvolalo podpisy pod predvojnovou Mníchovskou zmluvou, čo po vojne umožnilo vzniknúť Československej republike v pôvodných hraniciach. Zároveň tento hrdinský čin ukázal cestu odboja aj iným krajinám okupovanej Európy. To všetko dokázal náš rodák z Rajeckej doliny, Jozef Gabčík.

V roku 2014 skupina nadšencov vedenými p. Bellanom a p. Fajbikom spolu s mestom Rajecké Teplice iniciovala stavbu krásneho pamätníka Brigádnemu generálovi In Memoriam Jozefovi Gabčíkovi naproti domu v Poluvsí, kde strávil detstvo a mladosť. Je to krásny prejav úcty a vďaky za najvyššiu obeť, ktorú náš rodák položil za slobodu celej okupovanej Európy. Ďakujeme.